

*Danica Purg o svojem otroštvu,
zakonu na daljavo
in smislu življenja*

POT IZ REVŠČINE DO SVETOVNE SLAVE

Kaj bolje označuje mojo sogovornico? Da je dekanja in direktorica IEDC – Poslovne šole Bled, da je pravkar prejela priznanje za življenjsko delo na področju menedžmenta po izboru združenja Manager, da je ustanoviteljica in predsednica združenja CEEMAN, mednarodnega združenja za razvoj menedžmenta, da je od Akademije za mednarodni menedžment prejela priznanje mednarodni dekan leta kot tretji dekan v Evropi dotlej in kot prva ženska? Ali to, da so ji med intervjujem privrele solze v oči? Meni se je to zadnje zdelo najlepše, saj sem pred njim mislila, da se bom pogovarjala z najtršo žensko v Sloveniji.

V vašem življenjepisu me je prevzelo več stvari. Najprej to, da ste že pred svojim dvajsetim letom obiskali in prepotovali dvajset držav. Takrat potovanja niso bila tako običajna in dostopna, kot so danes, vaši starši pa niso bili ravno premožni. Kako torej?

Enkrat sem res preštela vse države, ki sem jih obiskala. Bila sem študentska funkcionarka, aktivna v kulturnem življenju in klubu Združenih narodov. Že takrat sem sprejemala različne delegacije in navezala stike, potem pa potovala. Kot dijakinja sem bila v Črni gori na delovnih akcijah, v srednji šoli smo šli na izlet po Balkanu, sama sem si plačal čaj angleščine v Londonu, dobila sem štipendijo za Ameriko in bila tam tri mesece. Potem sem si plačala pot v Rusijo, da vidim še drugo »velikanko«. Kot študentka sem spoznala francosko družino v Ljubljani. Povabili so me v Francijo in na obisku pri njih so me njihovi znanci povabili v Pariz. Tam sem študirala na Sorboni in hkrati pomivala posodo. Po Franciji sem šla v Švico, da bi si ogledala palačo Združenih narodov. Do 20. leta sem res videla že veliko držav.

»Ce bi imela otroke, ne bi nikdar mogla narediti tega, kar sem. Tudi moj mož zagotovo ne bi mogel ostati v Holandiji. Saj sva se pogovarjala o tem, ampak imeti otroka pomeni absolutno skrbeti zanj.«

Od kod ta radovednost in odprtost? Ste bili taki že kot punčka?

Zelo sem si želela oditi iz Haloz. Danes me Haloze privlačijo in sem čustveno navezana nanje, takrat pa sem želela samo ven iz revščine. Moja velika motivacija za študij je bila, da se iztrgam iz tistega sveta. V naši vasi je bilo veliko alkoholizma. Naša družina je bila kar dobro stoječa, saj je bil moj oče ključavničar, mama pa je šivala za vso vas. Bili smo edini, ki smo imeli čevlje. Rešitev zase in svoj napredek sem videla samo v tem, da se dobro učim in grem študirat za dober in zanimiv poklic. V prvem razredu osnovne šole sem organizirala izlet v Maribor, ker nam ga je učiteljica obljubila, potem pa obljubo prelomila. S puncami smo šle same v Lunapark in se dobro imele. To so nepozabni trenutki.

Kako pa je bilo zvečer doma? Kakšne so bile posledice?

Starši so bili jezni, ker sem se jim zlagala, zato sem se jim skrila pod neke zložene odeje v otroški posteljici. Bila sem pridna učenka in sem si vso učno snov prebrala vnaprej, am-

pak bila sem zelo nemiren otrok. S tem sem staršem delala kar precej težav. Ubogi moji starši! (smeh)

Ste šli s to svojo nemirnostjo ali pa radovednostjo, ker ste vedeli že vse vnaprej, kaj na živce tudi učiteljem?

Moram reči, da sem imela krasne učitelje. Tudi oni so bili moja motivacija in navdih za učenje. Prav pred kratkim me je ob tej nagradi za življenjsko delo poklicala učiteljica iz drugega in tretjega razreda osnovne šole na Ptujski Gori, Marija Letonja, in mi čestitala. Zdaj je v domu upokojevcev. Prav milo se mi je storilo. Bila sem bolj bolehen otrok, zdravniki so me pošiljali na Debeli rtič. Tam se mi je odprl nov svet. Videla sem morje, napisala sem imeniten spis o tem okrevanju in sem dobila tri tedne nagradnega dopusta. Moji haloški učitelji so bili res požrtvovalni. Skrbeli so zame, ker sem bila bolehnata. Neki moj sošolec je po nesreči ustrelil svojo babico in se je najprej zatekel k učiteljici. Povedal ji je, kaj je storil. Jaz sem nekoč izgubila sto dinarjev za riž za koline, pa mi jih je dala moja učiteljica, da se starši ne bi jezili name. (V očeh se ji naberejo solze.)

No, zdaj gre pa na jok še meni. Prebrala sem, da ste si želeli postati pisateljica ali igralka.

Res je. Vedno sem rada recitirala in govorila. Prav tu, na Bledu, sem nastopila v oddaji Pokaži, kaj znaš. Na ptujskem kurentovanju sem brala svojo črtico o kurentih. Učitelji so me res neznansko spodbujali in podpirali, tako na šoli na Ptujski Gori kot v Majšperku. Tam sem slišala za Sorbono, eno najboljših univerz na svetu. Rekla sem si: »Jaz bom šla tudi na Sorbono!« Že starši so mi vcepili hudo ambicioznost. Ker sem imela zelo grdo pisačo – imamo jo še danes –, sem morala stokrat napisati en in isti stavek. Že od vsega začetka, že kot otrok, sem bila tudi vodja. Na Ptujski Gori smo imeli učitelja, ki je pretpepal otroke. Lepega dne sem zbrala delegacijo in smo šli v Majšperk k ravnateljici. Povedala sem ji: »Nas pa tepejo v šoli.« Obljubila je, da bo vse uredila, in čez nekaj dni so našega učitelja res premestili v Haloze, v neko šolo, ki ni imela ne vode ne elektrike. Za kazen je moral oditi z naše šole. Moj oče je prišel s partijskega sestanka in me je oštel, češ, smrklja, kaj si spet zagodla. Bila sem res pogumen otrok. Pa tudi delaven. Bila sem bolj deška deklica, bala sem se

le grmenja in dežja. Se dandanes se ju bojim. Kadar sem šla s kanglico po mleko, sem si pela na ves glas, da nisem slišala grmenja. Še danes dam glavo pod odejo, kadar grmi. In tudi dežja ne maram. Ne maram biti mokra, imam kakšnih 15 dežnikov! (smeh)

Kako to, da niste nikoli šli v politiko?

Ker sem preveč neposredna za to. Mislim, da bi v politiki lahko veliko naredila, vendar me motijo kompromisi med eno in drugo stranjo. Tudi jezik, ki se uporablja v politiki, mi ni všeč – kopljejo po tvoji preteklosti in sedanosti, jaz pa sem rada pohvaljena za svoje delo in imam rada okoli sebe srečne ljudi. Zato sem rajši tu, kjer lahko spremembe delam po svoje. Rada se angažiram, sem popolnoma predana in motivirana. Imam veliko priložnosti za promoviranje Slovenije, imam vpliv na

Konec januarja so Danici na srečanju Združenja Manager podelili priznanje za življenjske dosežke na področju menedžmenta. Sprejela ga je v družbi moža Arnolda Walravensa (levo) in premierja Mira Cerarja.

ljudi, ki delajo spremembe, in pomagam menedžerjem, da postanejo boljši. Tako mi mnogi povedo, da so po tej naši poslovni šoli postali ne samo boljši menedžerji, temveč tudi boljši ljudje.

Namesto v igrilstvo ste šli torej najprej v poučevanje?

Tako je. Poučevala sem na šoli za organizacijske vede v Kranju, pa na »moji« fakulteti, na FSPN-ju. Doktorirala sem iz upravljanja podjetij na Nizozemskem. Zanimalo me je samoupravljanje, in zato sem spoznala tudi svojo ga moža, ki ga je to prav tako zanimalo. Nato me je Marko Bulc povabil, naj naredim prvo menedžersko šolo v Jugoslaviji. To je bil res zelo velik izziv.

Koliko ste bili stari, ko ste ga sprejeli?

39 let. Na začetku je bilo težko, ker sem šla iz samoupravljanja v upravljanje, to pa se je takrat zdelo tehnokratsko manipuliranje z lju-

Ambiciozna študentka Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo

Med študijem v Parizu leta 1967

dmi, kar deloma tudi je. Mož me je spodbujal, naj sprejem ponudbo, in sem jo. Začela sem učiti, kaj je to menedžment. Prvi dve leti sem se učila skupaj s študenti, nato pa sem si privoščila študij na Harvardu, dva meseca in pol trajajoč sistematični tečaj. Moja ambicija je bila narediti eno najboljših šol na svetu. Nekateri so govorili in pisali, da se mi je zmešalo od ambicioznosti. Profesorji, celo na univerzi, so bili proti, ker sem v šolo vabila tuje profesorje in so bili naši užaljeni.

»Če bi izgubila službo, bi takoj dobila novo. Vem, da lahko delam kar koli in kjer koli na svetu, na svojem področju, seveda. Pri tem sem bila vedno pogumna.«

Brala sem, da ste odpustili 150 honorarnih profesorjev te šole.

Res je. Na takratni šoli na Brdu je bilo polno politikov, polno profesorjev z raznih fakultet, ki so še malo honorarno služili. Ker je šola obstajala deset let prej, preden sem se je lotila jaz, sem imela seveda težave z uvajanjem sprememb in novosti, novih predmetov in predvsem novih, naprednejših načinov izobraževanja.

S temi odpuščanji ste se verjetno zamerili vsej Sloveniji.

Ja, seveda, to je bilo zelo pogumno. Ena mojih največjih odlik je, da me ni strah. Če bi iz-

gubila službo, bi takoj dobila novo. Vem, da lahko delam kar koli in kjer koli na svetu, na svojem področju, seveda. Pri tem sem bila vedno pogumna. Če sem hotela narediti dobro šolo, so bile pač potrebne spremembe. Program sem skrčila z deset na pet dni, potem pa sem pripeljala tuje profesorje z vsega sveta in študijske programe spet podaljšala.

Vaš mož je Nizozemec. Skupaj sta od leta 1972.

Spoznala sva se v Dubrovniku, na konferenci o samoupravljanju, poročila pa sva se leta 1976.

Kako gre zakon s tujcem?

Na začetku je bilo zelo težko, ker sva oba želela, da bi se zaposlil tukaj, v Sloveniji. Bila sva zelo zaljubljena in sva želela živeti skupaj, vendar ni dobil službe. Po stroki je ekonomski sociolog, sociologija pa je povezana s političnim razmišljanjem. Tudi slovensko ni govoril, torej so bili tudi objektivni razlogi za nezaposljivost, čeprav je bil najbrž politično naprednejši kot vsi naši »sociologi«. Malo so se ga tudi bali, ker je prihajal iz kapitalističnega sveta. Potem je peljal svojo kariero v Holandiji kot univerzitetni profesor. Uveljavil se je in postal dekan, čeprav je imel tudi on težave, ker se je poročil s »komunistko« iz socialistične države. Najprej sva se videvala na pol leta, pa na tri mesece, en mesec, ni bilo mobilnih telefonov ... Pravzaprav sva vse življenje živela ločeno.

Danica v naročju matere, ki je šivala za vso vas.

Kakšno pa je vajino življenje zdaj?

Zdaj pride k meni v Slovenijo in je štirinajst dni z mano, potem pa gre za teden dni v Holandijo. Ugotovila sva tudi prednosti takšnega življenja: imava najboljši iz obeh svetov. Sicer pa sem tako zaposlena s svojo šolo, da ima zelo malo od mene, kadar je tukaj, zato ga zdaj kar pripeljem s sabo, da mi pomaga in ne poseda doma brez dela. (smeh) Je zelo ugleden strokovnjak za korporativno upravljanje in član osmih nadzornih svetov, kar ga postavlja na lestvice najvplivnejših Nizozemcev.

Kaj ohranja vajin zakon?

To, da podobno misliva. On mene občuduje zaradi mojega poguma in aktivnosti, jaz nje zaradi njegove mirnosti. Dopolnjujeva se, ker ima on znanja, ki jih jaz nimam, in je dober analitik, jaz pa se vržem z glavo naprej v stvari in sem direktna, kar on ni.

»Smisel ni denar, ampak delati kaj, kar ima pomen. Da delaš z odgovornostjo za vse ljudi in pozitivne spremembe v družbi. Da ne gledaš samo na svoj žep. Da ne misliš samo nase. Da boš nekaj pustil za seboj, neko spremembo na bolje.«

Kaj počneta skupaj? Kam gresta na počitnice?

Imava podobne konjičke. Jaz sem imela vedno rada gledališče, on pa je upal, da bo igralec, tako da zelo uživava v gledaliških predstavah. Njega zanima vizualna umetnost. Na tem področju se je tudi izšolal in zelo dobro riše ter slika, zato rada obiskujeva galerije in muzeje. Sva strastna zbirateljka slik, on tudi zelo dobro pozna slovensko slikarstvo. Jaz imam rada obdobje secesije, on moderno umetnost. To naju povezuje in združuje. Včasih skupaj kuhava in pečeva. Naučila sem ga peči piškote. (smeh) Jaz sem zelo socialna in rada pomagam, on je pri tem bolj zadržan. Pogosto grem v Haloze, pomagam pa tudi njegovi družini, če se kaj zatakne; on skrbi zame, da se ne utrudim preveč. Želi, da bi več počivala, jaz pa bi kar naprej potovala. Še vedno zelo rada potujem, toda preveč službeno. Ko so prazniki, pa sem najrajši doma.

Petletna Danica in njena mlajša sestra sta odrasčali v revnih Halozah.

Torej znate počivati? Nekako si vas ne predstavljam, da bi sedeli križem rok.

Počivam tako, da pečem pecivo in piškote, potem pa jih nesem v službo. V nedeljo sem na primer pekla krofe. Recept sem prilagodila na manjšo količino in dobila devet lepih krofov. Pojedla sem dva in zdaj jih pol leta ne bom jedla, druge pa sem prinesla v šolo in jih dala dvema samskima profesorjema. *(smeh)*

Kako to, da niste imeli otrok?

Tako sva se odločila. Poročila sva se, ko sem imela 29 let, moj mož pa šest let več. On si je sicer želel otroka, a mi je rekel, da moram vedeti, da se z njim življenje povsem spremeni. Potem je bil na vrsti magistrerij, pa doktorat, delo me je nekako ves čas okupiralo in sploh nisem razmišljala o otrocih.

Vam je zdaj kdaj žal?

Ne. Moje sestre imajo otroke, moji sosedi imajo polno otrok. Vedno sem »teta Purgova«, veliko lahko naredim zanje. Starševstvo je velika skrb, jaz pa sem rada popolna na vseh področjih. Če bi imela otroke, ne bi nikdar mogla narediti tega, kar sem. Tudi moj mož zagotovo ne bi mogel ostati v Holandiji. Saj sva se pogovarjala o tem, ampak imeti otroka pomeni absolutno skrbeti zanj. Jaz ga ne bi pošiljala od babice do babice, pa tudi moji starši živijo na Štajerskem in njegovi v Holandiji. Povsem bi se mu posvetila, s takšnim delom, kot ga imam, pa se mu ne bi mogla, ker se je meni delo zdelo tako zanimivo. Imela sem srečo, da sem dobila delo, ki me še zdaj izpolnjuje.

Ne predstavljam si vas, da bi šli v pokoj.

To je pa res. Tega si tudi jaz ne predstavljam. *(smeh)* Čeprav je polno delovnih organizacij, v katerih bi lahko delala, bo počasi morda le treba izklopiti. Poleg te šole vodim še Združenje menedžerskih šol iz 55 držav, šole članice pa zelo potrebujejo svetovalce. Imam veliko izkušenj, ki jih lahko delim, vendar moram zdaj predvsem vzgajati nekoga, ki bo za mano prevzel šolo. Ampak mlajše generacije nočejo tako garati, zato bom morala zaposliti najmanj dva človeka – enega, ki bo direktor, in drugega, ki bo dekan. Najmanj dve osebi, če ne tri.

Priznanje, ki ste ga dobili za življenjsko delo – kaj vam pomeni?

Saj so mi ga hoteli dati že pred štirimi leti, pa sem bila kar malo užaljena, češ, saj se še ne upokojujem. Zdaj sem ga vseeno vzela, da ne bi prišlo posthumno *(smeh)*, pa tudi zaradi sodelavcev. Od svojih nekdanjih študentov še danes dobivam priznanja z vsega sveta, ker zdaj ustvarjajo na Hrvaškem, v Sloveniji, Rusiji, Ukrajini, Nemčiji, Južni Afriki in drugod. Res sem ponosna nanje. Čudovita zgodba zame

Na balkonu svoje pisarne v Poslovni šoli Bled IEDC

je tista o Kanadčanu, našem študentu, ki je bil po poklicu sicer maneken, ker je bil res čeden. Tri leta po končanem študiju me je poklical in rekel, da je želel delati nekaj, kar ima pomen in smisel. Šel je v Južno Afriko in začel zbirati denar za revna predmestja. Na leto je zbral 40 milijonov dolarjev zanje, jim urejal sanitarije in vodovod. Rekel mi je, da ga to zdaj bogati in je srečen. Ko sem šla v Afriko, sva se srečala. Bila sem ganjena.

»Ampak mlajše generacije nočejo tako garati, zato bom morala zaposliti najmanj dva človeka – enega, ki bo direktor, in drugega, ki bo dekan.«

Menda imate jutranji obred in vstajate zelo zgodaj.

Danes sem vstala že ob petih in mi ni bilo všeč. *(smeh)* Res sem zelo organiziran človek. Ko pridem zvečer domov iz službe, še v plašču prižgem pečico, pralni stroj in dam centralno ogrevanje v »višjo prestavo«. Sem tako organizirana, da sem imela danes ob sedmih zjutraj pečeni že dve torti, eno veliko in eno majhno, ker ima mož moje sodelavke hčer, staro deset let. Sinoči sem gledala Odmeve, vmes pa prižgala štedilnik in dala kuhat mandlje, jih olupila in popražila, ker moram ta teden speči še eno čokoladno torto. Konec tedna pa grem res na dopust, verjetno prvič v življenju tudi pozimi. Grem na Šrilanko. Nikoli si nisem mislila, da si bom vzela čas za to. Z možem greva.

Si sami kupujete oblačila?

Sama, res pa je, da si je oblikovalka Simona Lampe eno leto prizadevala, da me je dobila na sestanek. Prepričala me je s tem, da si prizadeva za trajnostni razvoj in iz oblačil, ki jih

ne nosiš več, ustvari nekaj novega. Ta jopič, ki ga imam danes na sebi, mi je malo spremenila in ga spet nosim. No, saj prej ga sploh nisem.

Smisel življenja?

Delati nekaj, kar ima smisel. Rada vidim napredek, rada pomagam ambicioznim ljudem, mladim ženskam, revnim ljudem, ljudem s težavami. Krivice me zelo prizadenejo. Hodim po svetu in opažam, da bi se dalo z malo denarja narediti veliko. Rada vplivam na spremembe, rada sem mentorica ljudem, ki se razvijajo. Rada imam rezultate, to me motivira. Okrog sebe rada vidim ljudi, ki žarijo, želijo delati in ne gledajo na uro, kdaj bodo šli domov. Sem zelo predana delu in cilju. Smisel mojega življenja je tudi, da doživim kaj lepega. Kakšen lep film, ki me spremlja še ves teden. Smisel ni denar, ampak delati nekaj, kar ima pomen. Da delaš z odgovornostjo za vse ljudi in pozitivne spremembe v družbi. Da ne gledaš samo na svoj žep. Da ne misliš samo nase. Da boš nekaj pustil za seboj, neko spremembo na bolje. Vsak mora narediti kaj tam, kjer lahko, na svojem področju. Nekateri imamo več talentov in možnosti, da na kaj vplivamo, nekateri manj. Moja mama je šivala obleke v vasi in pekla torte. Imela je samo osnovno šolo, a je imela pomembno vlogo v vasi in je dvigovala raven. Oče je vsem napeljal vodovod. Tega sem se nalezla od njiju.

Maja letos bo v ZDA izšla knjiga Susan Madson o štirih ženskah, voditeljicah v akademskem svetu, Women and Leadership around the World (Ženske in voditeljstvo po svetu, op. p.). Ena od štirih je Danica Purg. Na 90 straneh bo razgrnjena njena zgodba od otroštva do danes, ki bo razkrivala, kako se je razvijal njen voditeljski potencial. Druge tri ženske so Američanke.